

APATIN és VIDEKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István. Apatin, templomutca 1138 a. hová a lapnak szóló pénzküldemények és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138 wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl,
vierteljährig 1 fl.
Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

Társadalmunknak egyik betegsége.

Egy nemzet élete és gondolkozás módja a társadalomban és ennek viszonyaiban, erkölcsi és kulturális fejlődésében tükröződik vissza, ebben nyilvánul; e szerint lesz mérlegelve, más népek felfogása és értelmisége folytán alkotott ítélete szerint a nemzeti együttes működés és haladás, valamint kulturális fejlettsége, esetleg erkölcsi romlottsága és súlyedése is.

Ha társadalmi életünk egyes mozzanatait közelebbről megvizsgáljuk, sajnosan kell constataálnunk annak romlottságát, megfertőzött és megmetyelvezett erkölcsiségét, és az erkölcsi erényeken alapuló egészségének hanyatlása lépten nyomon mutatja a mai társadalmi élet ferde kinövését; a közjólét ellen irányult merényletek egymásutánban követik egymást, sőt szövetekeznek az egyéniségek, az emberiségnek és közszabadságnak, és ezzel a fennálló társadalmi rend megzavarására, és felbomlására, a szeplőtlen ártatlanságnak és a jellem tisztaságnak megmetyelvezésében megkétszerezett erő kifejtéssel működik a romlott erkölcs és ocsmányságok bérelt szolgája: a bűn.

Különösen az ifjabb nemzedék erkölcsi súlyedését czélzó irodalmi termékekről akarunk itt különösen említést tenni, és ezek kiirtására a társadalom segítségét és közreműködését kikérni.

Egy baj elhárításához, a megromlott egészség helyreállításánál az orvos mindenekelőtt főkozóját iparkodik fel-

kutatni, és ennek fellelte után állapítja meg a megingadozott testi szervezet együttes működésének és egyensúlyának létrehozásához szükséges orvosi szert.

Ha most már keressük az erkölcsrontó, az egészséges társadalmi szervezetet roncsoló betegségek egyik főkozóját, ott találjuk azt a bolti kirakatokban és könyvkereskedésekben közszemlére kitett ponyvairodalmi fércmunkákban, melyek, úgylátszik, hivatva vannak arra, hogy iskoláink ifjúságát megfertőzzék, és megrontsák mind azt a méltóságot benne, mely az emberi teremtésben meg van, és a barom legalacsonyabb színvonalára igyekeznek őket súlyeszteni.

Igen, ez a méreg szemeik segítségével szívükbe hatol, gyermeki képzeletük felébred s túlzgatottságba jut, a bűnös inger elkiséri őket a dolgozó szobáikba, a műhelybe, a szülői ház és társadalmi életbe, jellemük megromlik; és bemocskol sorban mindenkit, a kivel érintkezésbe jut.

Ezen a közerkölcsök ellen irányult, a társadalmi és nemzeti életet rontó dolgok és munkák kiirtására nemcsak a törvényben kifejtett §§-ok hivatvák, mert holt betű marad az addig, míg a társadalom, a nagy család, a nemzet maga, tanító és nevelő, szülő és felnőtt egyaránt, tehát a társadalom mindegyik tényezője és tagja annak érvényt nem szerez a közéletben, ezt tényleg végrehajtani nem tudja vagy nem akarja.

Jaj azon nemzetnek, mely jövőjét ily elkorcsosodott és megromlott generációra bizza! A történelem lapjaiban feljegyzett nem egy példájára hivat-

kozhatunk, mely arra tanít, hogy a közerkölcsök romlottsága országok népeit közszabadságuktól, sőt hazájuktól megfosztotta, magát a nemzetet tönkretette és vesztét okozta.

Midőn most, fennállásunk ezredik évében, a második évezred hajnalán Isten és önmagunkban helyezett bizodalommal tekintünk a jövő elé, megnefelejtkezzünk azokról, kik e hazát tölünk örökségképen átvenni hivatva lesznek, mely nemzedék erkölcsi erények, szilárd jellem és szeplőtlen ártatlanságban találja meg azon erőket, melyek alapján képes lesz elődeiktől átvett örökségüket, s z a b a d h a z á n k a t, a második évezredben is fenntartani.

Eine Krankheit unserer Gesellschaft.

Das Leben und die Denkweise einer Nation spiegelt sich in der Gesellschaft und deren Verhältnissen, sowie in ihrer sittlichen und kulturellen Entwicklung zurück, und in diesem offenbart sie sich; nach diesem misst man und auch die übrigen Kulturvölker urteilen, je nach dem Grade ihrer Bildung und Auffassung, über unser nationales Zusammenwirken, über unsern Fortschritt, so auch über unsere kulturelle Entwicklung oder über unser sittliches Siedetum und sittlichen Untergang.

Wenn wir die einzelnen Momente unseres gesellschaftlichen Lebens näher untersuchen und betrachten, so müssen wir mit Bedauern den Niedergang, resp. das Sinken der Sitten der Gesellschaft konstatieren. Von Schritt zu Schritt begegnen

wir solchen Tatsachen, welche auf den sittlichen Verfall des gesellschaftlichen Lebens zeigen.

So sehen wir Attentate auf Attentate, gerichtet gegen das Gemeinwohl, die Vereinigung von Individuen sind täglich, welche gegen die bestehende Rechtsordnung, gegen die Gesamtfreiheit kämpfen und die Gesellschafts und Rechtsordnung umstürzen, auflösen und zerstören wollen.

Neben diesen verheert und verursacht ein größeres Unheil auf die makellose Unschuld, weil sie doppelt wirkt, die gedungene Dienerin der verderbten Sitten, die Sünde.

Wir wollen insbesondere von jenen literarischen Erzeugnissen sprechen, welche geeignet sind, das sittliche Leben der jüngeren Generation, der Jugend zu vergiften und zu der Ausrottung solcher Schundschriften und Druckerarbeiten ersuchen wir um Hilfe und um die Mitwirkung der ganzen Gesellschaft.

Sowie der Arzt beim Patienten bemüht ist, zuerst die Ursache der Krankheit zu erforschen, um die, die Heilung bezweckende Diagnose und Arzneimittel festzustellen — so muß man auch in dieser Angelegenheit die Ursache des Verwilderns unserer Jugend erforschen.

Ein Haupt-Erreger des Sinkens der Sitten unserer Jugend bilden die Schundschriften und bildlichen Darstellungen, welche in den Kaufläden zur Schau gestellt und berufen sind, die Jugend unserer Schulen sittlich zu vergiften und zu infizieren;

die menschliche Würde in ihnen untergraben, und geeignet sind, sie auf das Niveau des Thieres zu erniedrigen.

Ja, dies Gift dringt mit Hilfe der Augen ins Herz, erweckt und nährt die kindliche Einbildung, bringt dieselbe in Über-Aufregung; der sündliche Reiz begleitet sie in die Arbeitsstube, in die Werkstatt, in das elterliche Haus und in das gesellschaftliche Leben, ihr verderbter Charakter besudelt jederman, der mit ihnen in Berührung kommt.

Diese, gegen die Gesamtsitten, gegen die Gesellschaft und das National-Leben gerichteten Werke sind gesetzlich verboten, und zur Ausrottung dieser müssen wir alle Hebel in Bewegung setzen, weil die §§ des Gesetzbuches in dieser Beziehung todt Buchstaben bleiben, wenn nicht die Gesellschaft, der Familienherd, die Nation, selbst, Lehrer und Erzieher, Eltern und Erwachsene, mit einem Wort jeder Faktor an der Durchführung des Gesetzes arbeiten kann oder will.

Weh' jener Nation, die ihre Zukunft auf solch verkümmerte und verderbte Generation vertraut! In den Blättern der Geschichte steht es geschrieben, und nicht nur auf ein Beispiel können wir uns berufen, daß mit dem Niedergange der Volksitten, die Völker ihrer Freiheit, ja sogar ihres Vaterlandes beraubt wurden, und ihr Untergang hervorgerufen ward. —

Wenn wir jetzt, im tausendjährigen Bestande unseres Vaterlandes, bei der

Morgenröthe des II.-ten Jahrtausend's in Gott und Selbstvertrauen der Zukunft entgegen sehen, so vergessen wir nicht jene, die berufen sind als Erbe das Vaterland zu übernehmen, welche Generation in der Pflege sittlicher Tugenden, in felsenfestem Charakter und fleckenloser Unschuld jene Kraft findet, durch welche sie befähigt wird, das von ihren Ahnen übernommene Erbe das freie Vaterland, auch im 2.-ten Jahrtausend zu erhalten. —

Iparügyek.

Hogyan neveljük a jövő iparosait.

Czikkemben egy igen fontos kérdéssel óhajtok foglalkozni. Ez a jövő iparos nemzedéknek nevelésügye. Tény az, hogy a jövő iparosait a jelenkor iparosainak kell nevelniök. Tehát a jövő iparosai szellemének és értelmének fejlesztése, valamint boldog vagy boldogtalansága is a mostani iparosok kezeibe van letéve.

Ezektől függ, hogy milyen lesz a jövő iparosa. Mert való az a példabeszéd; hajlitsd a vesszőt mig gyenge, fiatal; mert zsenge korában oda hajlik, a hová hajlítva lesz.

Hogy már eddig is igen sok üdvös intézkedés történt az iparos tanoncok nevelése és kiképzetése érdekében, az tagadhatlan. De mind ez meddő törekvés lesz mindaddig, mig az első sorban hivatott fél, az iparos, a tanítómester be nem fogja látni azt, hogy a hozzá tanonczul adott zsenge gyermek egy olyan anyag, a melyből formálni lehet azt, a mit akarunk. Az iparosnak be kell ismernie azt, hogy első sor-

Az Apatin és vidéke tárczája.

Csak egyenes úton járj!

— Az Apatin és vidéke eredeti tárczája. —

(Folytatás.)

Még egyszer nem lehet.

No látod fiam, Pista mindig talál valami ürügyet, csakhogy szökhessen.

Lidi is erősen kapacitál borsszemjankói gagyogásával; kis Karsci meg pláne a táská kipakkolását sürgeti; benne van-e a multkor ígért nyuszifüles?

No csak ez kellene! —

De mit látok, már megint új könyvek a szekrényedben?!

Hiába jó pap és tanító holtig tanul.

Nézzem csak!

Nini új Lexion, milyen szép a kiállítása?

Addig-addig dicsérgettem, mig kölcsönbe nem adta az első kötetet, hogy utazásom unalmát egy kis olvasmánynyal megrövidíthessem.

Tulajdonképen pedig, mert ez is épen

a tervembe illett.

Minél nagyobb a választékom, annál inkább gseftelhetek, azaz: félrevezethetem kundschaftjaimat t. i. főjegyzőket.

Általában a búcsuzási ceremóniákon végre a vasúti kupéban teljes biztonságban éreztem magamat.

Szinte örülök, hogy annyi ember sikerült félrevezetnem.

Maholnap a legügyesebb diplomata válnék belőlem.

I.-város, 20 percz, tessék kiszállni!

Megijedtem mikor a vonat megállt.

Tehát itt vagyok a tett mezején.

Szerettem volna már itt nem lenni; már is megsajnáltam tettemet.

Hátha balúl üt ki minden, különösen ha meggondolom, hogy a hetedik zsidószámánál, t. i. a 7-ik kosárnál tartok.

Brr! de hideg van!

Pedig julius 13-ikát írjuk.

Hja 13-ikát! Azért van oly hideg.

Hét és tizenhárom, brr!

Csak még péntek ne legyen, pedig most már abban sem vagyok biztos.

Ezen töprengésem alatt megérkezünk

a fogadóba, még pedig a legelső egyikébe.

Node se baj, legalább urasan élünk!

Ily exkurzus alkalmával ezt is megengedheti magának az ember.

Egész kényelemmel és nagyúri modorral (mint ezt a vigécz urak tenni szokták) elfoglaltam a 13-as — kérem pinczér ezt a tizenhárom számú szobát másnak adni nekem nem kell:

De uram nincs.

Nincs-e? Inkább padlásszoba, de abba nem!

Végre egy öreg úr jovoltából a 12-ik számú szobában elhelyezkedtem.

Békém azonban még most sem volt.

Jön a pinczér a vendégkönyvvel: „Kérem becses nevét bejegyezni.“

Tessék: Morgenstern Áron utazó Budapestről. „Nem hittem volna, hogy uraságod — izé — khm.“

Nem is — de mégis — utazó vagyok.

Ez ugyan jól sikerült, egy csöpp szemita sem rejlik bennem és ez is észrevette.

Szépén kezdődik, már ez sem hisz,

Tizenegy az óra, épen alkalmas idő a staatsvisitre azaz inkább a gseftelésre.

ban ő van hivatva, abból a nemes anyagból úgy a hazának, mint a társadalomnak egy olyan tagot formálni, a ki úgy az egyiknek mint a másiknak hasznára lehessen, és hogy az a jövő finom keretébe bele illő munkás, és annak idejében szakértő iparos és értelmes honpolgár legyen.

De hogyan neveljék hát őket? ez mostan a kérdés.

Ha az iparos tanonczot fogad, ne tekintse azt mit idegent, hanem mint családjának egy olyan tagját, a ki hivatva van illetve lesz, a jövőben a család fejének, vagyis az illető tanító mester nevének tiszteltet és jó hírt szereznie. Mert úgy-e tisztelt iparosok, hogy nagyon is jól esik a tanító mester lelkének az a tudat, hogy az ő tanítványából jó munkás, derék szorgalmas és értelmes iparos lett, ki díszére válik úgy mesterének, mint a hazának és az iparügynek.

Lelkemből meg tudnám vetni az olyan durva lelkű iparost, ki gyenge termetű tanonczával, ennek erejét túlhaladó munkát végeztet, és ha a gyenge gyermek képtelen a reá bízott nehéz munkát teljesíteni, még meg is veri érte. Sir bennem a lélek ha látom, hogy gyenge, fejletlen testű inas gyerekek megterhelt kézi kocsikat vonszolnak, a sáros, göröngyös utakon.

Elönt a keserűség az emberek lelketlensége fölött, ha látom, hogy görnyednek szegények a fejükre, vagy vállakra rakott nyersanyag, vagy kézimunkák súlya alatt.

Tisztelt iparosok, mi az a gyenge gyermek, igavonó barom-e vagy az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember? Azért neveli is a gyöngéd szülő az ő kedves gyermekét, féltve dédelgetve, hogy ha majd mesterségre kerül, befogják azt kocsikba mint a lovat, vagy azért, hogy gyenge

teste megrokkanjon a reá rakott terhek alatt? Nem! nem azért.

Hanem azért, hogy a tanító mester olyan embert neveljen belőle, ki — ha majd évek múltán úgy hozza a sors, hogy a szülő munkaképtelen aggá leend, — annak támasza legyen. És ha ez nem is következik be; legalább örömét, boldogságát lelje benne, a szülő büszkesége legyen neki az a gyermek, az ő kedves vére.

Aztán azt hiszik önök, iparosok, hogy elég az, hogy a tanoncz megkapja a megkivántató eledelt és a mesterségre tanítva lesz? Ez okvetlenül szükséges ugyan, de nem elegendő.

Kötelessége az iparosnak még az is, hogy mindazt megadja tanonczának, a mi által testi épségét és szellemét táplálhatja, fejlesztheti. De legfőbb kötelessége a tanonczot tartó iparosnak az, hogy tanonczának fogékony lelkét és fejlődő szívet megóvja minden szennytől. Ezt pedig legkönnyebben elérheti úgy, ha ápolja lelkében a hitet, a a vallást. Meg kell azt a zsenge fogalmú gyermeket tanítani hinni és bízni, mert csak akkor lesz boldog, ha hisz és bíz.

Hogy ezt minden tanonczotartó iparos üdvösen keresztül vihesse, szükséges, hogy csak tisztességtudó, becsületes munkást alkalmazzon, ne pedig olyan ismert koresma hőseket! Mert tény, hogy hiába követ az iparos a tanoncza nevelése körül bár mit is el, célta nem fog élni, ha műhelyébe műveletlen és piszkosajkú, erkölcsstelen segítők vannak alkalmazva. Sajnos való, hogy helyben az ilyen munkások száma meglehetősen nagy; biztos remény van azonban, hogy ezek száma a közül jövőben csökkenni fog, mert az életbe hívott legényegylet van hivatva ez úton üdvösen működni.

Nagyon kívánatos tehát, hogy minden

munkaadó iparos olykor-olykor megfigyelje munkásainak társalgását, és ha az nem korszerű, sőt talán megbotránkozató, szükséges, hogy figyelmeztesse az illetőt a tisztességre és illemre, és ha ez nem vezetne eredményre, úgy okvetlenül bocsássa el az iparos a munkást, mert ez által megóvja háza levegőjét, melyet saját gyermekei is beszívnek, a megmételtyezéstől.

Ha ezen a téren is megteszik az iparosok a kor parancsolta kötelességeiket tanonczakkal és segítőkkel szemben, akkor már a közel jövőben olyan értelmes és finomlelkű iparosai és munkásai lesznek a magyar nemzetnek, a kikre büszke lehet! És így csekély küzdelemmel elfogják élni azt, hogy egykor az édes anyaföldben nyugvó hamvaikat nem fogja mulasztással vádolni a jövő nemzedék, hanem kegyelettel fog mestereikről, mint olyanokról megemlékezni, kik hazafiúi és emberbaráti kötelességeiket hiven teljesítették.

Gewerbeangelegenheiten.

Wie sollen die Gewerbetreibenden der Zukunft erzogen werden?

In nachfolgenden Zeilen beabsichtige ich eine sehr wichtige Frage zu erörtern, und zwar die Erziehung unserer zukünftigen Gewerbetreibenden. Da nun die Gewerbetreibenden der Gegenwart berufen sind, die zukünftige Generation zu erziehen, den Geist und Verstand derselben auszubilden, so hängt es folglich auch ganz von ihnen ab, wie die von ihnen erzogene Generation sein wird. Mögen sie hierbei nie das Sprichwort vergessen: „Biege den Baum, so lange er jung ist;“ denn nur dann läßt er sich biegen, wohin man will.

Mariska nagyságával azonban nem sikerült a vásár, akár mint dicsértem is a bel és külföldieket.

Belföldiekkel tele volt az egész könyvszekrény és külömb kollektát lehetett volna összeállítani belőle, mint az enyém volt.

Hanem jó népek lehetnek igazán?

Főjegyző uram kedves életpárjával is hozzánk csatlakozott és oly fesztelenül folyt a beszéd, hogy szinte elfelejttem, miért vagyok itt.

Mondom, ily rokonszenves emberekkel egyhamar nem volt dolgom.

Néhányszor erősen sarokba szorítottak ugyan, és ha a földrajzban nem volnék annyira jártos, nem tudom bele nem sülök-e utazói mivoltommal.

De a patvarba is Sándor ifjuuram mit bántja Ferenczi Pistát N falú jegyzőjét!?

(Tán csak nem ismer engem?)

Vajon arra is utazom-e és szereti-e az a könyveket? (Mi közöd hozzá!)

Persze hogy szereti, sőt el is adtam már neki.

Mariska nagysám meg oly különösen mosolyog hozzá, hogy szinte azt kell gondolnom, hogy egyenesen összeesküdtek ellenem.

Vitézi elszántsággal indultam utamra.

Hannibal hadjárata az Alpeseken által kis Miska volt vállalatomhoz képest.

Ő egyedül sem volt, sőt elefántokat is cipelt magával. Itt legfeljebb magam lehetek az elefánt.

Node előre!

Mondhatom képzeletem nem csalt, oly distingváltan terült el előttem a jegyzői lak, mintha csak úgy kívántam volna.

Kis kalauzom csakugyan helyesen vezetett.

Épen a társalgóba nyitottam és vigéczi maníral rontottam előre.

A szoba, a bútorok, szönyegek, képek és üvegszekrények leírását engedje el nekem a nyájas olvasó. Magam sem igen értem rá, hogy tüzetesebben megnézzem.

Kedves olvasóm bizonyára látott már jegyzői lakot és különben képzelheti el magának minden csinját-binját.

N-firmának ügynöke vagyok.

Van szerencsém hazai irodalmunk legújabb úgy a külföld elismert íróinak válogatott termékeit bemutatni.

Nemde eltaláltam az echt vigéczi szó-lásmódott?!

Pedig nehezemre esett.

Egy nő — nem egy angyallal szemben találtam magamat.

Tessék itt megőrizni hidegvérét és vigécznek maradni!

Legjobb szerettem volna bűnösségemet bevallani és bocsánatért esdeni.

Ezzel a bolond tervvel, majd oly ostobán benyargalok, hogy még a becsületes visszavonulást is kockáztatom.

De csak tovább, se baj!

Úgy feldicsértem minden portékámat, hogy rögtön még a bátya után látott, mert az bizonyára rendel valamit.

Szervusz Pis — azaz jó napot! Ásztos szolgálója! —

Magas rokonszenves alak, kár hogy az a szürke czvicker rontja az összbnyomást.

Hanem erősen megnéz és szinte kényelmetlenné lesz már folytonosvizsgálódásával.

Bizony bajba hozott, a mennyiben épen a Lexikonra fájt a foga és mindjárt ki is fizette az első kötetet.

Node vannak még Lexikonok a világon majd egy másik példányt veszek.

A manóba csak ne fixirozna már anynyira!

Daß in der Erziehung und Ausbildung der Gewerbe-Lehrlinge bisher schon manch' heilsamer Schritt gethan wurde, läßt sich nicht abläugnen; jedoch bleibt dies alles ein fruchtloses Streben, so lange die in dieser Arbeit am meisten Berufenen, nämlich die Gewerbetreibenden, die Lehrmeister, nicht einsehen, daß das zu ihnen in die Lehre gegebene schwache Kind ein solches Material ist, aus welchem man formen kann, was man will. Vor allem muß daher der Meister einsehen, daß in erster Reihe er berufen ist, aus diesem edlen Stoffe dem Vaterlande, der Gesellschaft ein solches Mitglied zu formen, welches sowohl dem Einen, wie auch dem Andern zum Nutzen gereiche, daß aus demselben ein in den Rahmen der Zukunft passender Arbeiter, ein fachkundiger Gewerbsmann, und ein verständiger Staatsbürger werde.

Nun ist die Frage: Wie also die Lehrlinge erziehen? Vor Allem betrachte der Meister den Lehrling nicht als einen Fremden, sondern als ein solches Mitglied seiner Familie, für welches er ebenso verantwortlich ist, in geistiger und körperlicher Beziehung, wie für seine eigenen Kinder, und welches einst, ebenso wie dieser, berufen ist, Ehre und Ruhm seinem Meister zu bringen, oder aber das Gegenteil von diesem. Wie wohl tut es doch einem, wenn man sieht, daß aus unseren Lehrlingen mit der Zeit gute Arbeiter, tüchtige, fleißige und verständige Gewerbsleute wurden, welche sowohl ihren Lehrmeistern, als auch dem Gewerbebestande zur Ehre gereichen. Hierzu müssen sie jedoch herangezogen, gebildet werden, und vor Allem darf in ihnen die Menschenwürde, das Selbstgefühl durch erniedrigende Behandlung, oder durch rohe Gesellschaft nicht getödtet werden.

Darum könnte ich einen solchen Meister, aus dem Grunde meiner Seele verachten, der gefühllos genug ist, einen schwächlichen Lehrling mit einer seine Kraft übersteigenden Arbeit zu überbürden, und ihn dann, wenn er diese Arbeit nicht verrichtet, sogar noch zu mißhandeln im

Stande ist. Es schneidet mir jedesmal in's Herz, wenn ich sehe, wie unentwickelte, schwache Kinder schwerbeladene Handwägen auf holperigen oder fottigen Wegen dahinziehen, oder mit einer schweren Last auf dem Kopfe oder den Schultern einherfeuchen.

Geehrte Meister! Ist dieses schwache Kind ein Lasttier, oder aber ein nach dem Ebenbilde Gottes erschaffener Mensch? Erziehen die Eltern deshalb mit Aufopferung dieses ihr Liebste, damit dasselbe als Lehrling gleich einem Lastpferde vor den Wagen gespannt, und dasselbe dadurch körperlich zu Grunde gerichtet werde? Klein! gewiß nicht! Wohl aber darum, damit der Lehrmeister aus demselben einen solchen Menschen bilde, welcher seinen Eltern, wenn dieselben einst erwerbsunfähig werden sollten, zu erhalten im Stande ist, oder — wenn dieser Fall nicht eintritt — er die Freude, der Stolz seiner Eltern werde.

Auch glaubt mancher Meister, er habe seiner Pflicht vollkommen Genüge getan, wenn er dem Lehrlinge die nötige Nahrung gibt, und ihn in der Profession unterweist. Dies ist zwar unumgänglich notwendig, jedoch noch nicht Alles; Pflicht des Meisters ist es auch, dem Lehrlinge Alles das zu bieten, was derselbe zur Entwicklung seines körperlichen und geistigen Wohles bedarf, und besonders das von ihm ferne zu halten, was seiner so empfänglichen Seele Verderben bringen kann. Letzteres ist am leichtesten zu erreichen, wenn der Meister im Herzen des Lehrlings die Religion, den Glauben pflegt, wenn er diese schwache Seele glauben, und lieben lehrt; denn nur dann wird er glücklich werden, wenn diese drei Tugenden unauslöschlich in seinem Herzen eingepägt sind.

Um dies erreichen zu können, ist aber unbedingt notwendig, daß die Meister nur anständige, ehrliche Gehilfen aufnehme; denn es ist eine sehr leicht begreifliche Tatsache, daß jener Meister sich umsonst um die Erziehung der Lehrlinge bemüht, welcher in seiner Werkstätte unge-

bildete, sittenlose Gehilfen anstellte. Es ist eine betrübende Tatsache, daß die Zahl solcher Gehilfen hier eine ziemlich große ist. Jedoch ist sichere Hoffnung vorhanden, daß ihre Zahl sich in der nächsten Zukunft schon vermindern werde, da es die Hauptaufgabe des unlängst gegründeten Gewerbevereines ist, in dieser Richtung segensreich zu wirken.

Sehr notwendig und wünschenswert ist es, daß der Arbeitgeber die Rede und das Betragen seiner Arbeiter öfter beobachte, und wenn diese nicht den guten Sitten entsprechend, oder gar ärgernisgebend sind, so ist es seine Pflicht, den Betreffenden zur Wohlstandigkeit zu ermahnen, und wenn dies nichts fruchten sollte, denselben zu entlassen; denn nur dadurch kann er die Luft seines Hauses — welche auch seine Kinder einatmen — vor Ansteckung bewahren.

Wenn die Meister auch in dieser Richtung ihre Pflichten den Gehilfen und Lehrlingen gegenüber gewissenhaft erfüllen, dann werden die Gewerbetreibenden Ungarns schon in der nächsten Zukunft solch' sittlich gebildete, gute Arbeiter sein, auf welche das Vaterland stolz sein kann. Und durch solch' geringe Mühe werden die Meister das erreichen, daß die zukünftige Generation sich ihrer im Grabe noch mit Dank und Liebe als solcher Menschen erinnern wird, welche ihre Pflichten gegen das Vaterland und ihre Mitmenschen gewissenhaft erfüllt haben.

Landwirthschaft.

Wirthschaftliche Übelstände.

Oft genug forscht man nach den Ursachen dieser Übelstände; sehr häufig beschäftigten sich landwirthschaftliche Interessenten Vereine mit dem schlechten Zustande und dem Niedergang der Landwirthschaft, und immer ist das Endresultat dieser Erörterungen die Beschuldigung des eigenen Ich's — des Landwirthes.

Ki nem hoztok engem a kerékvágásból még hazugság árán sem..

Úgy lefestek előttetek mindent, hogy még magam sem hiszem el.

Ismerem-e Ujvári tanítóékat? (Már mint Józsi barátomat!) Felesége pláne Mariskának jó barátnéja!

Igen jó népek.

Hogyne ismerném! (Onnét való az a szerencsétlen Lexikon).

„Igazán csudálkozni, hogy a magyar tudomány és ipar néhány év alatt mily óriási haladást mutat“

„Bámulatos ezen Lexikon kiállítása és anyaga, — mond az öreg,“

(Csak békét hagynának a szerencsétlennek)

Sándor még egyre lapozgat benne.

„Nini mi ez? Ujvári József tanító, hogy kerül ez ide be? kérdi Sándor.“

„Hát már oly híres volna Józsi pajtás hogy Lexikonba kerül a neve!“

Az ám, benn volt, — de nem nyomdafestékkal, hanem — Tintnerféle bélyegzővel bélyegezve.

Jó Istenem, még csak egyszer vezess ki a hinárból, soha többé ily ostobaságot el nem követek.

Szerencsémre léptek zaja vonta el figyelmüket és nyomban reá kopogott is valaki az ajtón.

Tessék!

„Hát még kocsit sem küldtek a vonathoz!“

Jaj Istenem a nagynéném!

Tönkre vagyok téve! Nyilj meg alattam te könyörületes föld!

Ah, az a balsejtelem csakugyan megvalósult.

„Szidi nénike van szerencsénk bemutatni X. urat, utazó — könyvekben,“

„Micsoda, utazó?!“

„Hát te gézengúz mit keres-sz te itt?“

„Utazó?! — mióta csapott fel Kisfalu jegyzője, az én rozsz öcsém utazónak?!“

Istenem! Istenem!

Nénikém ne beszéljen — megsemmisülök.

Kaján nevetéssel fordul hozzám.

Sándor: „Régen fölismertelek, egy heti együttes fegyvergyakorlat elég volt,

hogy emlékezetben tartsam századunk impozitorát!“

„Hát te szerencsétlen nem birtad levárni, mig nagynénéd egyengesse előtted az utat?“

„Persze mindig a tervem elé vágsz“ ilyen és hasonló szemrehányások értek nagy néném részéről.

„Hát hiszen nem baj Szidinéni — mondja az öreg főjegyző — úgy is azt ígérte multkor, hogy legközelebb magával hozza öcscsét.“

„Isten hozta hát önöket nálunk!“

Mariska jóságos szeméből is kiolvastam az engesztelődést s ő boldog mosolylyal nyujtá kezét.

Mondanom sem kell, hogy a hetedik kosár elmaradt és én mint boldog vőlegény tértem vissza Kisfalúra; de az oly nagy gonddal és ügyességgel kidolgozott tervem megfeneklett.

Egyéb útravalókkal Mariska meg csak azt jegyzé meg: Csak egyenes úton járj!..

. . . l.

Und wenn wir es genau untersuchen, werden wir selbst zur eigenen Überzeugung gelangen, daß dem wirklich so ist.

Betrachten wir uns nur einmal in unseren Gemeinden den Bauernhof — und insbesondere die Düngewirtschaft — welche Verschwendung zeigt sich dortselbst?!

Die wertvollsten Düngstoffe, die Jauche, der Urnath, fließt besonders nach Regenwetter auf die Straße, und anstatt dem Feldboden die nöthigen Nährstoffe zu bieten, verpestet und verunreinigt sie die Luft und trägt in bedeutendem Maße dazu bei, die sanitären Übelstände zu mehren und bildet auch oft genug den Keim zu manchen ansteckenden Krankheiten.

Und doch ist diese Jauche das flüssige Gold der Landwirtschaft, wie sie von hervorragenden Landwirthen bezeichnet wird, deren Verlust im ganzen Lande jährlich Millionen von Gulden beträgt.

Die Vereitung des Düngers geschieht nicht rationell — ja sogar schlecht, denn nur zu häufig führt der Landwirth das verdorbene Stroh selbst auf das Feld, wo es freilich erst nach 2-3 Jahren aufgearbeitet, sehr geringen Nahrungsertrag bieten wird; — da wäre es doch vorthelhafter, dasselbe gleich auf dem Acker zu verbrennen! —

Wir sehen aber auch die Folgen solcher Wirthschaft nur zu deutlich. — Der Weizen, und selbst andere Gewächse sind nur unvollkommen entwickelt und bei Feldnachbarn erweckt sehr oft eine solche Wahrnehmung Neid und Haß.

Wollen die Landwirthe zur Einsicht kommen, eine rationelle Wirthschaft zu führen, deren Niedergang dadurch zu verhüten, den alle Verbesserungen im Staatswesen im sozialen Leben werden ohne Zweck durchgeführt, wenn nicht deren Grundlage, der Feldbau, durch die Landwirthe selbst, auf das dauerhafteste gesichert wird.

Iskolaszéki gyűlés.

A folyó hó 7-én tartott iskolaszéki gyűlés lefolyásáról következőkben referálunk: Elnök Dr. Lang József üdvözli a tagokat és megnyitja a gyűlést. Egyben felkéri a jegyzőt a jegyzőkönyv felolvasására, mely észrevétel nélkül helybenhagyatott. Azután bemutatja a kir. tanfelügyelőség átiratát, melyben az elnökséget felhívja, hogy a tanítók lakbér felemelését célzó határozatához, a melynek nagyon megörült, a községi előjárásnak a hozzájárulását is biztosítsa.

Továbbá az 1273. sz. irattal visszaküldi a kir. tanf. az ifj. Mayer János és társai a tanítók lakbér felemeléséről hozott isk. határozat ellen beadott felebbezését azzal, hogy ezen határozat a leirat értelmében tárgyalanná vált. — Ezzel kapcsolatban Jellmann József következő indítványt tett: Miután a népiskolai törv. a tanítók illetményeire vonatkozólag úgy rendelkezik, hogy ilyenmü ügyeket az iskolaszék a közigazgatási bizottság jóváhagyásával van hivatva elintézni, azért kéri az iskolaszéki határozatot sentartani és a közigazgatási bi-

zottsághoz jóváhagyás végett felterjeszteni.

Ifj. Mayer János pedig, hivatkozva a kir. tanfelügyelőség döntésére a közs. képviselőtestülethez kéri az iskolaszék határozatát az ügynek végleges elintézése végett terjeszteni.

Jellmann J. indítványát 13 tag fogadta el; Mayer mellett csak 8 tag foglalt állást.

Jellmann J. jegyző indítványa tehát szótöbbséggel elfogadhatott.

Dr. Lang József elnök tudomására adja a gyűlésnek, hogy a kir. tanfelügyelő felkéri az elnökséget, hogy a létesítendő millenniumi alapról, annak állapotáról, kezelési módjáról és rendeltetési céljáról mielőbb körülményesen értesitse.

A gyűlés ezt tudomásul veszi és annak idején fog az elnökség részletesen referálni.

3. Elnök bemutatja a gyűlésnek a közigazgatási bizottság 1360 sz. iratát, melyben Apatin községét és iskolaszékét azon miniszteri rendeletről értesíti, melyben a IV. polg. leányosztály f. é. szeptember hó 1-én okvetlenül és haladék nélkül megnyitvatni elrendeltetik.

A gyűlés ezt tudomásul véve a következő intézkedéseket veszi fogadatul: Az iskolaszék a rendeletnek megfelelően említett osztályt felállítja; f. évi július 15-ig terjedő lejáratul egy 400 frt. fizetéssel és 100 frt. lakbérrel javadalmazott segédtanítónői állásra pályázatot hirdet. A képesítés a természettudományi szakcsoportból való legyen, de a pályázatban kiteendő, hogy a művészeti szakra képesített pályázók, a választásnál előnyben részesülnek.

4. Határozatott, hogy az évzáró vizsgák az elemi népiskolában f. hó 15-én, a polgári iskolában f. hó 20-án veszik kezdetüket. Te Deum és a záró-ünnepély pedig f. hó 28-án lesz.

5. Rauschenberger János tudtára adja a gyűlésnek, hogy a polg. isk. ev. hitf. tanulóknak a hitükben való oktatásával Oppenländer Gyula polg. isk. tanár bízott meg.

6. Dr. Weidmann Vilmos indítványozta azt, hogy a koronázás napján az iskolák szünteljenek. Egyhangulag elfogadhatott.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Ibisits Ignác és Belt József választattak meg. Ezzel az ülés véget ért.

Schulstuhlsitzung

In der am 7-ten Juni l. M. stattgefundenen Schulstuhlsitzung wurde über folgende Gegenstände beraten und Beschlüsse gefasst.

1. Das Protokoll der l. Sitzung wurde verlesen und beglaubigt.

2. Verlesen wurde die Zuschrift Nr. 1244 des kön. ung. Schulinspektors, in welchem der kön. ung. Schulinspektor seiner Freude Ausdruck verleiht über den am 2-ten April gebrachten Beschlusse des Schulstuhles in Angelegenheit der Erhöhung der Quartiergelder der elem. Lehrer von 75 fl. auf 100 fl. und in welcher Zuschrift der Schulstuhl ersucht wird diesen Beschlusse, gemein-

sam mit der Zustimmung der Gemeinde-Vorsteherung ihm zu unterbreiten. Hiemit wurde zugleich die Appellation des Johann Mayer jun. und Genossen gegenstandslos.

Zu dem Gegenstande sprach in erster Reihe Josef Jellmann und beantragt, daß, nach dem das Volksschulgesetz mit der Regelung und Feststellung der Lehrergehälter den Schulstuhl betraut der bloß die Genehmigung des Comitats-Verwaltungsausschusses bedarf, den Beschlusse vom 2-ten April 1896. aufrecht zu halten und dem Verwaltungsausschusse des Comitats behufs Gutheißung zu unterbreiten.

Johann Mayer jun. empfiehlt den Beschlusse zur Verhandlung an die Gemeinde-Repräsentanz zu senden.

Über beide Anträge wurde abgestimmt. Für den Antrag des Notären stimmten 13 Schulstuhlmitglieder für den des Richters bloß 8 Mitglieder.

Somit wurde der Antrag des Josef Jellmann zum Beschlusse erhoben.

Dr. Josef Lang Präses berichtet, daß das kön. ung. Schulinspektorat Aufklärung wünscht über den Millenniumsfond.

3. Verlesen wurde die Verordnung des Comitats-Verwaltungsausschusses, zufolge welcher die apatiner Gemeinde und der Schulstuhl verpflichtet sind, die IV-te Mädchen Klasse mit 1. September zu eröffnen.

Die Verordnung wurde zur Kenntniß genommen und in einem folgender Beschlusse gefasst: Die Klasse wird mit 1-ten September errichtet und der Concurrs für eine Gehilfslehrerinstelle bis 15-ten Juli ausgeschrieben. Gehalt 400 fl. und 100 fl. Quartiergeld. Die Bewerberinnen müssen für die naturwissenschaftlichen Fachgegenstände befähigt sein. Diejenigen haben Vorzug, die außerdem noch zum Unterricht der Kunstgegenstände befähigt wurden.

4. Der Beginn der Schlußprüfungen in der Elementarschule wurde für den 15-ten Juni, der für die Bürgerschule für den 20-ten Juni fest gestellt. Das „Te-deum“ und die Schlußfeierlichkeit findet jedoch den 28-ten Juni statt.

5. Direktor Johann Rauschenberger gibt zur Kenntniß, daß mit dem Religionsunterricht der Kinder aug. ev. Confession Julius Oppenländer Bürgereschullehrer betraut wurde.

II. A n t r ä g e.

Dr. Wilhelm Weidmann beantragt den Jahrestag der Krönungsfeier abzuhalten und den Kindern frei zu geben.

Wurde einhellig angenommen. Zur Beglaubigung des Protokolls wurde Ignaz Ibisits und Josef Belt entsendet.

Ünnepi beszéd

(folytatása)

melyet Ft. Lajthay János a zomborvidéki róm. kat. tanítóegylet kitünö elnöke mult hó 28-án Zomborban a városháza nagytermében megtartott diszgyűlés alkalmával mondott:

Nyitva áll előttünk a világtörténelem nagy sirboltja, ott nyomról nyomra, századról századra találhatunk síremlékeket, me-

Daß in der Erziehung und Ausbildung der Gewerbe-Lehrlinge bisher schon manch' heilsamer Schritt gethan wurde, läßt sich nicht abläugnen; jedoch bleibt dies alles ein fruchtloses Streben, so lange die in dieser Arbeit am meisten Berufenen, nämlich die Gewerbetreibenden, die Lehrmeister, nicht einsehen, daß das zu ihnen in die Lehre gegebene schwache Kind ein solches Material ist, aus welchem man formen kann, was man will. Vor allem muß daher der Meister einsehen, daß in erster Reihe er berufen ist, aus diesem edlen Stoffe dem Vaterlande, der Gesellschaft ein solches Mitglied zu formen, welches sowohl dem Einen, wie auch dem Andern zum Nutzen gereiche, daß aus demselben ein in den Rahmen der Zukunft passender Arbeiter, ein fachkundiger Gewerbsmann, und ein verständiger Staatsbürger werde.

Nun ist die Frage: Wie also die Lehrlinge erziehen? Vor Allem betrachte der Meister den Lehrling nicht als einen Fremden, sondern als ein solches Mitglied seiner Familie, für welches er ebenso verantwortlich ist, in geistiger und körperlicher Beziehung, wie für seine eigenen Kinder; und welches einst, ebenso wie dieser, berufen ist, Ehre und Ruhm seinem Meister zu bringen, oder aber das Gegentheil von diesem. Wie wohl tut es doch einem, wenn man sieht, daß aus unseren Lehrlingen mit der Zeit gute Arbeiter, tüchtige, fleißige und verständige Gewerbsleute wurden, welche sowohl ihren Lehrmeistern, als auch dem Gewerbebestande zur Ehre gereichen. Hierzu müssen sie jedoch herangezogen, gebildet werden, und vor Allem darf in ihnen die Menschenwürde, das Selbstgefühl durch erniedrigende Behandlung, oder durch rohe Gesellschaft nicht getödtet werden.

Darum könnte ich einen solchen Meister, aus dem Grunde meiner Seele verachten, der gefühllos genug ist, einen schwächlichen Lehrling mit einer seine Kraft übersteigenden Arbeit zu überbürden, und ihn dann, wenn er diese Arbeit nicht verrichtet, sogar noch zu mißhandeln in

Stande ist. Es schneidet mir jedesmal in's Herz, wenn ich sehe, wie unentwickelte, schwache Kinder schwerbeladene Handwagen auf holperigen oder kotigen Wegen dahinziehen, oder mit einer schweren Last auf dem Kopfe oder den Schultern einherkeuchen.

Geehrte Meister! Ist dieses schwache Kind ein Lasttier, oder aber ein nach dem Ebenbilde Gottes erschaffener Mensch? Erziehen die Eltern deshalb mit Aufopferung dieses ihr Liebste, damit dasselbe als Lehrling gleich einem Lastpferde vor den Wagen gespannt, und dasselbe dadurch körperlich zu Grunde gerichtet werde? Nein! gewiß nicht! Wohl aber darum, damit der Lehrmeister aus demselben einen solchen Menschen bilde, welcher seinen Eltern, wenn dieselben einst erwerbsunfähig werden sollten, zu erhalten im Stande ist, oder — wenn dieser Fall nicht eintritt — er die Freude, der Stolz seiner Eltern werde.

Auch glaubt mancher Meister, er habe seiner Pflicht vollkommen Genüge getan, wenn er dem Lehrlinge die nötige Nahrung gibt, und ihn in der Profession unterweist. Dies ist zwar unumgänglich notwendig, jedoch noch nicht Alles; Pflicht des Meisters ist es auch, dem Lehrlinge Alles das zu bieten, was derselbe zur Entwicklung seines körperlichen und geistigen Wohles bedarf, und besonders das von ihm ferne zu halten, was seiner so empfänglichen Seele Verderben bringen kann. Letzteres ist am leichtesten zu erreichen, wenn der Meister im Herzen des Lehrlings die Religion, den Glauben pflegt, wenn er diese schwache Seele glauben, und lieben lehrt; denn nur dann wird er glücklich werden, wenn diese drei Tugenden unauslöschlich in seinem Herzen eingepägt sind.

Um dies erreichen zu können, ist aber unbedingt notwendig, daß die Meister nur anständige, ehrliche Gehilfen aufnehmen; denn es ist eine sehr leicht begreifliche Tatsache, daß jener Meister sich umsonst um die Erziehung der Lehrlinge bemüht, welcher in seiner Werkstätte unge-

bildete, sittenlose Gehilfen anstellte. Es ist eine betrübende Tatsache, daß die Zahl solcher Gehilfen hier eine ziemlich große ist. Jedoch ist sichere Hoffnung vorhanden, daß ihre Zahl sich in der nächsten Zukunft schon vermindern werde, da es die Hauptaufgabe des unlängst gegründeten Gewerbevereines ist, in dieser Richtung segensreich zu wirken.

Sehr notwendig und wünschenswert ist es, daß der Arbeitgeber die Rede und das Betragen seiner Arbeiter öfter beobachte, und wenn diese nicht den guten Sitten entsprechend, oder gar ärgernisgebend sind, so ist es seine Pflicht, den Betreffenden zur Wohlstandigkeit zu ermahnen, und wenn dies nichts fruchten sollte, denselben zu entlassen; denn nur dadurch kann er die Luft seines Hauses — welche auch seine Kinder einatmen — vor Ansteckung bewahren.

Wenn die Meister auch in dieser Richtung ihre Pflichten den Gehilfen und Lehrlingen gegenüber gewissenhaft erfüllen, dann werden die Gewerbetreibenden Ungarns schon in der nächsten Zukunft solch' sittlich gebildete, gute Arbeiter sein, auf welche das Vaterland stolz sein kann. Und durch solch' geringe Mühe werden die Meister das erreichen, daß die zukünftige Generation sich ihrer im Grabe noch mit Dank und Liebe als solcher Menschen erinnern wird, welche ihre Pflichten gegen das Vaterland und ihre Mitmenschen gewissenhaft erfüllt haben.

Landwirthschaft.

Wirthschaftliche Übelstände.

Oft genug forscht man nach den Ursachen dieser Übelstände; sehr häufig beschäftigten sich landwirthschaftliche Interessenten Vereine mit dem schlechten Zustande und dem Niedergang der Landwirthschaft, und immer ist das Endergebnis dieser Erörterungen die Beschuldigung des eigenen Ich's — des Landwirthes.

Ki nem hoztok engem a kerékvágásból még hazugság árán sem.

Úgy lefestek elöttetek mindent, hogy még magam sem hiszem el.

Ismérem-e Ujvári tanítókat? (Már mint Józsi barátomat!) Felesége pláne Mariskának jó barátja!

Igen jó népek.

Hogyne ismerném! (Onnét való az a szerencsétlen Lexikon).

„Igazán csudálkozni, hogy a magyar tudomány és ipar néhány év alatt mily óriási haladást mutat“

„Bámulatos ezen Lexikon kiállítása és anyaga, — mond az öreg,“

(Csak békét hagynának a szerencsétlennek)

Sándor még egyre lapozgat benne.

„Nini mi ez? Ujvári József tanító, hogy kerül ez ide be? kérdi Sándor.“

„Hát már oly híres volna Józsi pajtás hogy Lexikonba kerül a neve!“

Az ám, benn volt, — de nem nyomdafestékkel, hanem — Tintnerféle bélyegzővel lebélyegezve.

Jó Istenem, még csak egyszer vezess ki a hinárból, soha többé ily ostobaságot el nem követek.

Szerencsémre léptek zaja vontá el figyelmeiket és nyomban reá kopogott is valaki az ajtón.

Tessék!

„Hát még kocsit sem küldtek a vonathoz!“

Jaj Istenem a nagynéném!

Tönkre vagyok téve! Nyilj meg alattam te könyörületes föld!

Ah, az a balsejtelem csakugyan megvalósult.

„Szidi néni van szerencsénk bemutatni X. urat, utazó — könyvekben,“

„Micsoda, utazó?!“

„Hát te gézengúz mit keres-sz te itt?“

„Utazó?! — mióta csapott fel Kisfalú jegyzője, az én rosz öcsém utazónak?!“

Istenem! Istenem!

Nénikém ne beszéljen — megsemmisülök.

Kaján nevetéssel fordul hozzám.

Sándor: „Régen fölismeretek, egy heti együttes segyvergyakorlat elég volt,

hogy emlékezetben tartsam századunk impozitorát!“

„Hát te szerencsétlen nem birtad levárni, mig nagynénéd egyengesse elötted az utat?“

„Persze mindig a tervem elé vágsz“ ilyen és hasonló szemrehányások értek nagy néném részéről.

„Hát hiszen nem baj Szidinéni — mondja az öreg főjegyző — úgy is azt ígérte multkor, hogy legközelebb magával hozza öcscsét.“

„Isten hozta hát önöket nálunk!“

Mariska jóságos szeméből is kiolvastam az engesztelődést s ő boldog mosolylyal nyujtá kezét.

Mondanom sem kell, hogy a hetedik kosár elmaradt és én mint boldog vőlegény tértem vissza Kisfalúra; de az oly nagy gonddal és ügyességgel kidolgozott tervem megfeneklett.

Egyéb útravalókkal Mariska meg csak azt jegyzé meg: Csak egyenes úton járj!..

. . . l.

Und wenn wir es genau untersuchen, werden wir selbst zur eigenen Überzeugung gelangen, daß dem wirklich so ist.

Betrachten wir uns nur einmal in unseren Gemeinden den Bauernhof — und insbesondere die Düngewirtschaft — welche Verschwendung zeigt sich dortselbst?!

Die wertvollsten Düngstoffe, die Jauche, der Urath, fließt besonders nach Regenwetter auf die Straße, und anstatt dem Feldboden die nöthigen Nährstoffe zu bieten, verpestet und verunreinigt sie die Luft und trägt in bedeutendem Maße dazu bei, die sanitären Übelstände zu mehreren und bildet auch oft genug den Keim zu manchen ansteckenden Krankheiten.

Und doch ist diese Jauche das flüssige Gold der Landwirtschaft, wie sie von hervorragenden Landwirthen bezeichnet wird, deren Verlust im ganzen Lande jährlich Millionen von Gulden beträgt.

Die Bereitung des Düngers geschieht nicht rationell — ja sogar schlecht, denn nur zu häufig führt der Landwirth das verdorbene Stroh selbst auf das Feld, wo es freilich erst nach 2-3 Jahren aufgearbeitet, sehr geringen Nahrungsertrag bieten wird; — da wäre es doch vorthelhafter, dasselbe gleich auf dem Acker zu verbrennen! —

Wir sehen aber auch die Folgen solcher Wirthschaft nur zu deutlich. — Der Weizen, und selbst andere Gewächse sind nur unvollkommen entwickelt und bei Feldnachbarn erweckt sehr oft eine solche Wahrnehmung Neid und Haß.

Wollen die Landwirthe zur Einsicht kommen, eine rationelle Wirthschaft zu führen, deren Niedergang dadurch zu verhüten, den alle Verbesserungen im Staatswesen im sozialen Leben werden ohne Zweck durchgeführt, wenn nicht deren Grundlage, der Feldbau, durch die Landwirthe selbst, auf das dauerhafteste gesichert wird.

Iskolaszéki gyűlés.

A folyó hó 7-én tartott iskolaszéki gyűlés lefolyásáról következőkben referálunk: Elnök Dr. Lang József üdvözli a tagokat és megnyitja a gyűlést. Egyben felkéri a jegyzőt a jegyzőkönyv felolvasására, mely észrevétel nélkül helybenhagyatott. Azután bemutatja a kir. tanfelügyelőség átiratát, melyben az elnökséget felhívja, hogy a tanítók lakbér felemelését célzó határozatához, a melynek nagyon megörült, a községi előjárásnak a hozzájárulását is biztosítsa.

Továbbá az 1273. sz. irattal visszaküldi a kir. tanf. az ifj. Mayer János és társai a tanítók lakbér felemeléséről hozott isk. határozat ellen beadott felebbezését azzal, hogy ezen határozat a leirat értelmében tárgyalanná vált. — Ezzel kapcsolatban Jellmann József következő indítványt tett: Miután a népiskolai törv. a tanítók illetményeire vonatkozólag úgy rendelkezik, hogy ilyenmü ügyeket az iskolaszék a közigazgatási bizottság jóváhagyásával van hivatva elintézni, azért kéri az iskolaszéki határozatot sentartani és a közigazgatási bi-

zottsághoz jóváhagyás végett felterjeszteni.

Ifj. Mayer János pedig, hivatkozva a kir. tanfelügyelőség döntésére a közs. képviselőtestülethez kéri az iskolaszék határozatát az ügynek végleges elintézése végett terjeszteni.

Jellmann J. indítványát 13 tag fogadta el; Mayer mellett csak 8 tag foglalt állást.

Jellmann J. jegyző indítványa tehát szótöbbséggel elfogadtatott.

Dr. Lang József elnök tudomására adja a gyűlésnek, hogy a kir. tanfelügyelő felkéri az elnökséget, hogy a létesítendő millenniumi alapról, annak állapotáról, kezelési módjáról és rendeltetési céljáról mielőbb körülményesen értesitse.

A gyűlés ezt tudomásul veszi és annak idején fog az elnökség részletesen referálni.

3. Elnök bemutatja a gyűlésnek a közigazgatási bizottság 1360 sz. iratát, melyben Apatin községét és iskolaszékét azon miniszteri rendeletről értesíti, melyben a IV. polg. leányosztály f. é. szeptember hó 1-én okvetlenül és haladék nélkül megnyitvatni elrendeltetik.

A gyűlés ezt tudomásul véve a következő intézkedéseket veszi fogadatul: Az iskolaszék a rendeletnek megfelelően említett osztályt felállítja; f. évi július 15-ig terjedő lejáratl egy 400 frt. fizetéssel és 100 frt lakbérrel javadalmazott segédtanítónői állásra pályázatot hirdet. A képesítés a természettudományi szakcsoportból való legyen, de a pályázatban kiteendő, hogy a művészeti szakra képesített pályázók, a választásnál előnyben részesülnek.

4. Határozatott, hogy az évről vizsgák az elemi népiskolában f. hó 15-én, a polgári iskolában f. hó 20-án veszik kezdetüket. Te Deum és a záró-ünnepély pedig f. hó 28-án lesz.

5. Rauschenberger János tudtára adja a gyűlésnek, hogy a polg. isk. ev. hitf. tanulóknak a hitükben való oktatásával Oppenländer Gyula polg. isk. tanár bízott meg.

6. Dr. Weidmann Vilmos indítványozta azt, hogy a koronázás napján az iskolák szünteljenek. Egyhangulag elfogadtatott.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Ibisits Ignác és Belt József választattak meg. Ezzel az ülés véget ért.

Schulstuhlfizung

In der am 7-ten Juni l. M. stattgefundenen Schulstuhlfizung wurde über folgende Gegenstände beraten und Beschlüsse gefasst.

1. Das Protokoll der l. Sitzung wurde verlesen und beglaubigt.

2. Verlesen wurde die Zuschrift Nr. 1244 des kön. ung. Schulinspektors, in welchem der kön. ung. Schulinspektor seiner Freude Ausdruck verleiht über den am 2-ten April gebrachten Beschlusse des Schulstuhles in Angelegenheit der Erhöhung der Quartiergelder der elem. Lehrer von 75 fl. auf 100 fl und in welcher Zuschrift der Schulstuhl ersucht wird diesen Beschlusse, gemein-

sam mit der Zustimmung der Gemeinde-Vorsteherung ihm zu unterbreiten. Hiemit wurde zugleich die Appellation des Johann Mayer jun. und Genossen gegenstandslos.

Zu dem Gegenstande sprach in erster Reihe Josef Jellmann und beantragt, daß, nach dem das Volksschulgesetz mit der Regelung und Feststellung der Lehrergehälter den Schulstuhl betraut der bloß die Genehmigung des Comitats-Verwaltungsausschusses bedarf, den Beschluß vom 2-ten April 1896. aufrecht zu halten und dem Verwaltungsausschusse des Comitats behufs Gutheißung zu unterbreiten.

Johann Mayer jun. empfiehlt den Beschluß zur Verhandlung an die Gemeinde-Repräsentanz zu senden.

Über beide Anträge wurde abgestimmt. Für den Antrag des Notären stimmten 13 Schulstuhlmitglieder für den des Richters bloß 8 Mitglieder.

Somit wurde der Antrag des Josef Jellmann zum Beschlusse erhoben.

Dr. Josef Lang Präses berichtet, daß das kön. ung. Schulinspektorat Aufklärung wünscht über den Millenniumsfond.

3. Verlesen wurde die Verordnung des Comitats-Verwaltungsausschusses, zufolge welcher die apatiner Gemeinde und der Schulstuhl verpflichtet sind, die IV-te Mädchen Klasse mit 1. September zu eröffnen.

Die Verordnung wurde zur Kenntniß genommen und in einem folgender Beschlusse gefasst: Die Klasse wird mit 1-ten September errichtet und der Concur für eine Gehilfslehrerinstelle bis 15-ten Juli ausgeschrieben. Gehalt 400 fl. und 100 fl. Quartiergeld. Die Bewerberinnen müssen für die naturwissenschaftlichen Fachgegenstände befähigt sein. Diejenigen haben Vorzug, die außerdem noch zum Unterricht der Kunstgegenstände befähigt wurden.

4. Der Beginn der Schlußprüfungen in der Elementarschule wurde für den 15-ten Juni, der für die Bürgerschule für den 20-ten Juni fest gestellt. Das „Te-deum“ und die Schlußfeierlichkeit findet jedoch den 28-ten Juni statt.

5. Direktor Johann Rauschenberger gibt zur Kenntniß, daß mit dem Religionsunterricht der Kinder aug. ew. Confession Julius Oppenländer Bürgerschullehrer betraut wurde.

II. A n t r ä g e.

Dr. Wilhelm Weidmann beantragt den Jahrestag der Krönungsfeier abzuhalten und den Kindern frei zu geben.

Wurde einhellig angenommen. Zur Beglaubigung des Protokolls wurde Ignaz Ibisits und Josef Belt entsendet.

Ünnepi beszéd

(folytatása)

melyet Ft. Lajthay János a zomborvidéki róm. kat. tanítóegylet kitünö elnöke mult hó 28-án Zomborban a városháza nagytermében megtartott diszgyűlés alkalmával mondott:

Nyitva áll előttünk a világtörténelem nagy sirtoltja, ott nyomról nyomra, századról századra találhatunk síremlékeket, me-

lyek fölirataiból biztosan tájékozhatjuk magunkat. Vajha édes hazánk történetében is ne akadnánk egy gyászos emlékköre, melynek láttára még mai nap is sajtó fájdalom nyilamlík át lelkünkön, valahányszor annak homlokzatán e vérrel írott szavakat olvassuk:

„Nemzeti nagy létünk
Nagy temetője Mohács.“

Annyi bizonyos, míg valamely nemzet erkölcsi alapokon haladt, virágzott; amint ez alapokat lábai alul ellöké, hanyatlásnak indult s az életét fölemésztő rázkódtatások oly egymásutánjába keveredett, melynek végső láncszeme a nemzeteket elnyelő Lethe sötét hullámaiban veszett el.

Ez így volt s így leend, míg a föld hátán nemzet él. A morál éltető eleme, lelke a nemzettestnek, melynek nincs egyéb választása, mint vele együtt fenmaradni, vagy nélküle feloszolni.

Törvényen alapszik a társadalom, már pedig a törvény a morálban, a morál a religióban bírja talpkövé. Ez oly igazság, melyet minden kor bölcsei elismertek, melyet évezredek tapasztalás s az összes törvényszerzők tekintélye szentesít, de a mely a folytonos ismétlés által ma már úgynevezett „locus kommunissé“ vált.

S épen azért, m. t. uraim, a midőn mi, — kik ezredéves multunkra ily magasabb szempontokból tekintünk, — ezredéves nemzeti ünnepünk alkalmával hálátelt szívvel borulunk le a fölöttünk örökdő Isten végtelen Fölsége előtt és hálaimát rebe-günk szavak nélkül, mert „lelkesülésünk, hálánk, reménységünk egy szent érzésbe olvad, mely eltölti egész valónkat, s csordultig telt szívünk bezárja ajkainkat: ugyanakkor kell, hogy ünnepélyes és szent fogadást tegyünk, miszerint a reánk bízott ifjúság vallás-erkölcsös nevelése által teljes erővel, teljes odaadással fogjuk szilárdítani azon alapokat, melyeken ezredéves nemzeti életünk épülete oly biztosan nyugszik.

„Romlott szív és romlott elme.“

Kit hazája hő szerelme

Szép tettekre nem hevít.“

Igy szól a koszorús költő.

Ámde kérdem, hol van szebb, hol van nemesebb tett, mint nemzetünk s szeretett hazánk nagyságának és dicsőségének emelésére dolgozni, tehát teljes erővel támogatni azon alapokat, melyek nélkül nemzeti nagyság és dicsőség nem képzelhető, . . . az erkölcsi alapokat?!

Nagy és szent kötelesség! . . . Teljesítsük tehát azt a magunk hatáskörében.

Legyenek iskoláink ápdái és tenyészházai a vallás-erkölcsiségnek, mert tántoríthatlan meggyőződés, hogy csakis a vallás-erkölcsi nevelés képes a társadalomnak azon alapokat biztosítani, melyek főállásának létföltételét kepezik, s melyek nélkül a társadalmi életfejlődés nem egyéb tárgy nélküli phantomnál.

De legyenek ápdái és tenyészházai a hazaszeretnek és nemzeti szellemnek is. Az iskola nemzeti szelleme s a tanító haza-

fias lelkiülete a keresztény nevelésnek oly kelléke, tulajdonsága, mely tőle el nem választható.

Minden nemzetnek meg van a maga sajátos karaktere, melyet nem annyira vérmérséklete avagy nyelve, mint inkább a százados szokások, főleg pedig a közös történelem, az együvértartozás e nagy pragmatikuma alkottak és tartanak fenn. Meg van a magyar nemzetnek is e sajátos karaktere, s bár lehetnek és vannak e hazában faji sajátosságokra s nyelvükre nézve különböző népek, de nemzet csak egy lehet s ez . . . a magyar.

Ép ez okból elengedhetlenül szükséges, hogy minden tanító minden izében magyar legyen s minden iskola megfelelő magyar szellemben neveljen; s áruoló lenne az, ki e szent cél ellen cselekednék, melyért küzdenie, önzetlen lélekkel, osztatlan szívvel munkálkodnia legszentebb kötelessége.

Lobogjon azért magasan Önök szívében a hazaszeretet szent lángja; ez érzelemből merítsenek erőt és kitartást nagy munkájukban; ez érzelem hevítse lelkeiket még akkor is, ha elismerés és jóakaró méltánylás helyett kicsinylés és feledtetés jutna osztályrészükül.

De teljes erővel iparkodjanak lángra gyújtani a hazaszeretet szent tüzét a gondjaira bízott gyermekek szívében is. Tanítsák meg őket szeretni a hazát, azt a szent földet, melyet apáink vérök árán szereztek nekünk, melyet verejteköökkel öntöztek, munkájukkal megtermékenyítettek, hol ők éltek és meghaltak, melynek poraiban az ő poraik nyugosznak, melynek minden egyes hantja az ő dicsőségüket beszéli.

Tanítsák meg őket lángolóan szeretni a hazát, azt a drága földet, melyen bölcsönk ringott, hol az első csókot nyomá apánk ajkainkra, hol anyánk először mosolygott reánk s ölelt anyai szívére. Tanítsák meg őket szeretni a hazát, azt a szent földet, hol együtt örülünk, együtt sírunk testvéreinkkel, a mi jó magyar véreinkkel, azt a drága földet, melynek minden porszeméhez egy ezred év emléke van fűzve, melyen kívül a nagy világon nincsen számunkra hely s hol áldjon vagy verjen sors keze, élnünk és halnunk kell.

Isten, . . király, . . haza! . . e hármas vezéresillag ragyogjon a zászlón, melyet lobogtatnak a gyermekek előtt; tanítsák meg őket imádni Istent odaadó hűséggel s hódolattal fenni körül a királyt s rajongásig szeretni a hazát, s ha ezt megtették, teljesítik azt, mit a haza Önöktől méltán elvár, hogy így nagysága s dicsősége nemzedékről nemzedékre szállva, még ezredéken át fenmaradhasson.

Ezek voltak azok, miket ez alkalommal elmondani óhajtottam s ha szavaim az Önök keblében viszhangra találjak, czélom el leend érve.

S most szálljon a legszentebb érzelem szívéből ajkainkra s egy szívvel, egy lélekkel kiáltjunk:

Éljen az ezer éves Haza!

Éljen a király!

Heti szemle.

Királyi palota alapkövetétele. Junius 6-án ment végbe nagy pompával Ó felsége jelenlétében a kir. palota alapkövetétele Budán.

A német birodalmi gyűlés elfogadta az új tőzsdejavaslatot, mely szerint a gabonahatárüzlet eltiltatik.

A szent korona közszemlén. Minden nap óriási néptömeg vonult fel a budai várba, hogy ott a Mátyás templomban megtekinthe a szt. koronát.

Wochenschau.

Grundsteinlegung des königl. Schlosses. Am 6. Juni geschah die Grundsteinlegung des königl. Schlosses zu Ofen in Anwesenheit Sr. Majestät.

Der Deutsche Reichstag hat die neue Börjengesetz — Vorlage angenommen, wonach der Getreide — Terminhandel unterjagt wird. —

Die heilige Krone war zur öffentlichen Schau ausgestellt und wanderten täglich tausende Menschen in die Mathiaskirche zu ihrer Besichtigung.

Ujdonságok.

— **Ns. és ft. Schwerer Sándor** szabad szt. Királyi plébános Apatin szülöttje a minap tartotta meg 50 éves plébánosságának jubileumát, melyen számos idegen vendég jelenlétében a község apraja nagyja hű ragaszkodásának adott kifejezést szeretett lelki pásztorának. Sok évi működését továbbra is Isten áldása kísérije.

— **Házasság.** Walter Péter helybeli kereskedő f. hó 9-én este 6 $\frac{1}{2}$ órakor tartotta esküvőjét a kath. plébániai templomban Doleschall Alajos helybeli tekintélyes iparosnak, bájos, és az egész városban általánosan kedvelt és szeretett leányával Mariskával. A menyasszonyt tizenegy gyönyörű nyoszorgó leány, az e télen tartott leányok bálja rendezőségének legnagyobb része, — kísérte az oltárhoz. A fényesen kivilágított templom egészen megtelt uri közönséggel. Az esketést nagyságos Dr. Steecz György cz. kanonok úr végezte. Az esküvő után lakoma volt az Andrész-féle vendéglőben, melyen a bezdáni cigányzenekar húzta a talpalá valót.

— **Szerencsétlenség.** Pénteken reggel Speizer József apatini lakos a rétre kocsizott, hol fűvet akart kaszálni. Mikor a Mayer-féle mészégetőhöz ért a lovak megbokrosodtak a Duna egy holt ágába szaladtak. A gazda, meg a kocsis szerencsésen leugrottak a kocsiról, de a két ló a vízbe fult.

— **Millenniumi fáink** Apatinban általános örömmünkre majdnem mind meggyökerezett 's mutatkoznak a fiatal hajtások is. Nagyon helyes volna, ha most a községi Elöljáróság különösen a forró nyári napokban ezek öntözéséről kellőképen gondoskodnék.

— **Baleset.** Apatinban a téglagyáraknál a síneken közlekedő teherszállító kocsit által Winkler Ferencz munkásnak Ferencz nevű fia két kocsit összeütöztetése folytán oly szerencsétlenül találtatott fején, hogy szörnyet halt.

— **Árvédelem.** Apatinban az itt működő ármentesítő társulatok a rendszeres árvédekezést újból foganatosították, miután az 578 cm. magas vízállás mellett további áradás is várható; veszély nem forog fenn, mert a töltések jó karban vannak.

— **Bellyén** Greger József helyettes bíró szótáras közben agyonlőtte először Jonást ottani korcsmárost, 's azután önmagát.

— **A Bács Bodrogh megyei** orvos egyesület f. évi június hó 15. és 20. között tartja meg alakuló közgyűlését Zomborban.

— **Apatini dunai fürdő,** mint hírlík, hetfőn június 15-én fog a közönségnek rendelkezésére bocsájtatni.

— **Ó-Becsén** egy 2-3 éves özbak felfogatott; a tulajdonos az előjáróknál jelentkezhetik.

— **Bogojeva községi** orvosi állásra pályázat van hirdetve. Kérvényeket az apatini Szolgabírószághoz f. hó 18-án nyújtandók be.

— **Dr. Biber Gyula** kir. aljárásbíró saját kérelmére a IV. ker. jbirósághoz Budapestre helyeztetett át.

Keurigkeiten.

*** **Unser Landmann** Sr. Hochwürden Herr Alexander Schwerec, Pfarrer in Szabad-Szent-Király hielt sein 50 jähriges Jubiläum, als Pfarrer dieser Gemeinde, an welchem Feste viele fremde Gäste Teil nahmen. Groß und Klein der Gemeinde haben ihre Anhänglichkeit und Liebe zu dem allverehrten, wahren Seelsorger am Jubiläumstage kundgegeben. Gottes Segen und noch viele Jahre edlen Wirkens wünschen auch wir dem edlen Priester.

*** **In Belye** hat der Vicerichter Josef Greger nach vorgangegangenen heftigen Wortwechsel den dortigen Wirten Jonás, nachher aber sich selbst erschossen.

*** **Unfall.** An den Ziegelöfen in Apatin wurde durch den Zusammenstoß zweier auf den Schienen verkehrenden Lastwagen der Sohn, Franz Winklers, Franz, unglücklicherweise derart am Kopfe verletzt, daß er sofort starb.

*** **Der Ärzte-Verein des Bacs-Bodrogher Comitates** hält zwischen dem 15-ten und 20-sten Juni seine constituirende Generalversammlung in Zombor ab

*** **Unglücksfall.** Der apatiner Landmann Josef Speiser wollte Freitag früh auf die Wiese fahren um Gras zu mähen. Unterwegs wurden seine Pferde am Mayerischen Kalkofen durch das schnelle Laufen einer Kuh scheu, bäumten sich und trabten in den Donau-Arm, wo sie ertranken. Der Herr, sein Schwager und sein Sohn sind glücklicherweise heruntergesprungen.

*** **In Bogojeva** ist die Stelle eines Arzten zu besetzen. Gesuche müssen bis 18. Juni bei dem hiesigen Oberstuhlsrichteramt eingereicht werden.

*** **Uebersetzung.** Dr. Julius Viber, Unterbezirksrichter wurde auf eigenes Ansuchen in derselben Eigenschaft zum IV. Bezirksgerichte nach Budapest übersetzt.

*** **Hochwasserverteidigung.** Die hier in Apatin wirkenden Flutenschutzgesellschaften haben ihre systematischen Schutzarbeiten wieder begonnen, nachdem bei dem 578 cm. hohen Wasserstande das Steigen der Donau noch immer zu erwarten ist. Keine Gefahr ist nicht zu befürchten, weil sich die Dämme noch immer in gutem Zustande befinden.

*** **Unsere Millenniumsbäume** in Apatin haben zu allgemeiner Freude beinahe alle Wurzel gefaßt und zeigen grüne Triebe. Es wäre nun angezeigt, wenn die löbl. Gemeinde-Vorsteherung für deren Begießen während der heißen Sommertage die nötige Vorkehrung treffen würde.

*** **In D-Becse** ist ein 2-3 jähriger Rehbock eingefangen worden. Der Eigentümer möge sich behufs Übernahme, bei der Gemeinde-Vorsteherung melden.

Merlei.

Wer's Glück hat, führt die Braut heim.

Anton Gabler, ein kräftiger 29 jähriger Bauernbursch, Einwohner des Dorfes A. war sterblich verliebt in Marie, ein dralles, feschcs Mädcl, Tochter einer reichen Witwe, Besitzerin eines flotten Spezereiwaaengeschäftes im selben Dorfe, und er beschloß in seinem Herzen, Marie müsse sein Weib werden.

Zu dem Ende betrat Anton zunächst den Weg und stellte einen regelrechten Heiratsantrag; gegen diesen hätte zwar Marie nichts einzuwenden gehabt, ihre Mutter aber lehnte ihn rundweg ab, unter dem Vorgeben, Anton sei nicht in dem von ihr gewünschten Maße mit Glücksgütern gesegnet. — Das ist wie man weiß, eine alte Geschichte und bleibt doch immer neu.

Dem Anton aber brach dabei keineswegs das Herz enzwei. Allerdings empfand er die mütterliche Weigerung schmerzlich, ließ aber deshalb die Ohren nicht hängen, sondern beschloß vielmehr, die Sache an einem anderen Ende an zufassen und mit mächtiger Faust in des Schicksalsrades Speichen zu greifen. — Kurz er faßte den kühnen Plan, die Geliebte gewaltsam zu entführen. Als es Nacht geworden, brach Anton wie ein Wolf in die Schafhürde, in die Wohnung Mariens ein, schlich sich ins Schlafzimmer riß eine Frauensperson aus dem Bett und trug sie davon, liebetrunken, in freudelebenden Armen, hinaus in die dunkle Nacht. Auf einmal fing die Entführte, die anfänglich in Ohnmacht gesunken, an zu zappeln und ein Geschrei zu erheben. Anton trug sie an eine Stelle wo der Mond hinstrahlte, und was sah er? Die Mutter seiner Angebeteten.

Er eilte davon wie besessen, wurde aber bald von der Gendarmerie eingeholt und in's Loch gesteckt.

Humnen im Schweizerlande. Im Giffischthal in der Schweiz lebt heutzutage noch eine Nachkommenschaft der Hunnen, jenes Volkes, das unter Attila zuerst in Ungarn eingedrungen war.

Dieser zurückgebliebene Theil von den Hunnen bewahrte noch bis auf die Jetztzeit verschiedene Gebräuche und Sitten aus der Vergangenheit; so die Art der Hochzeitfeste, wie bei den Ungarn — auch hunnische Schriftzeichen oberhalb Stallthüren gegen Behezung des Viehes u. s. w. Dieses Völkchen soll von der Hauptmacht Attilas abgeschnitten worden, und sich zuerst im Tourmanche Thal niedergelassen haben, wurde aber von hier durch die Longobarden vertrieben und hat sich erst später im Giffischthal niedergelassen.

Somit haben wir Ungarn als Verwandte der Hunnen auch in der Schweiz Brüder von über 1000 jährigen Bestande.

Humoristisches.

Aus der serbischen Volksschule.

Lehrer: „Die Sau entspringt in den Ostalpen und — na, Alexander, wohin geht die Sau? Zum Kukuk! nach Ungarn in die Donau.“

Der Kleine: „Ich hörte doch, die Ungarn ließen doch bei dem jetzigen Schweinekrieg keine Sau mehr ins Land.“

Andere Firma.

Fremder: „Früher hieß ihr Gasthof ‚Zum Lamm‘, weshalb heißt er denn jetzt ‚Zum Drachen?‘“

Wirt: „Ich habe mich inzwischen verheiratet.“

Umschrieben.

Jani: „Feri, da sitzt auch dein Schneider.“

Feri: „Sieh nicht hin, sonst kommt er am Ende her, um mich zu begrüßen.“

Jani: „Seid ihr denn böse miteinander?“

Feri: „Das nicht; aber er ist mir noch die Quittung für zwei Anzüge schuldig.“

Falscher Verdacht.

Gast: „Herr Wirt, da schwimmt ja eine Fliege im Bier!“

Wirt (für sich): „O Weh! Schon wieder ein Vegetarianer!“

Todtenliste.

Vom 5. Juni.

Maria Zsuljevics, Tochter des Julius und Elisabetha Bosnyacsics, 6 $\frac{1}{2}$ Jahr.

Anna Zsuljevics, Tochter des Julius und Elisabetha Bosnyacsics, 2 Jahr.

Franz Winter, Sohn des Franz und Elisabetha Uboary, 4 Jahr.

Vom 7. Juni.

Anna Fischer, Tochter des Georg und Anna Szabo, 1 $\frac{3}{4}$ Jahr.

Vom 12. Juni.

Georg Zsuljevics, Sohn des Ludwig und Maria Bodemicsár 3 Monat.

Szerkesztői üzenetek.

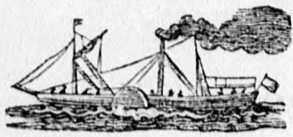
G. K. B. Monostorszegh. Köszönettel vettük és legközelebb felhasználjuk. Továbbra is szívesen látjuk.

R. M. Ujvidék. Mi az, semmi hír — semmi életjel; ígérete szerint várjuk.

M. S. Szabad Szt. Király. Köszönet. Mint látja felhasználtuk.

G. A. V. Budapest. Nem közölhattuk még eddig, mert nem kaptuk kézhez. Levélbeni értesítés ment.

K. D. Apatin. Miért nem szólsz — ideje volna már.

**Fahrplan
der Passagier-Schiffe:**

Thalfahrt:

Mittwoch, Freitag und Sonntag $\frac{1}{2}$ 12
Uhr Vormittag.

Bergfahrt.

Dienstag, Freitag und Sonntag $\frac{1}{2}$ 3
Uhr Nachmittag.

Pályázati hirdetés.

Az apatin-szöntai ármentesítőtársulatnál az üresedésben lévő mérnöki állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Javadalmazás: 1800 frt évenként, mely összegben a lakbérletmény és napidíj általány bennfoglaltatik.

Pályázók felkéretnek, hogy folyamodványaikat az 1885. t. cz. 97 §-ának megfelelőleg felszerelve legkésőbb f. évi, június hó 20-áig alulírott elnökségéhez Apatinba betérjesszék.

Aman József.

társ. elnök

Lapkiadótulajdonos Witzmann József.

**Apatiner Wochenmarkt Bericht:
vom 28-ten Mai**

Weizen (fremder) 6.40—6.50
Weizen (apatiner) 6.20—6.30
Gerste 3.50—3.60
Hafer 5.20—5.30
Kukuruz 3.50—3.60

Apatini heti piac májns 28-án.

Buza(idegen) 6.40—6.50
Buza(apatini) 6.20—6.30
Árpa 3.50—3.60
Zab 5.20—5.30
Kukoricza 3.50—3.60

Omnibusfahrt

von Apatin nach Zombor täglich in der
Früh 7 Uhr. Von Zombor zurück $\frac{1}{4}$ 5
Uhr Nachmittag.

Omnibusközlekedés

Apatinból — Zomborba. Indulás
reggel 7 órakor. Zomborból — Apa-
tinba délután $\frac{1}{4}$ 5 órakor.

Ich erlaube mir hiermit einer hochgeehrten Damenwelt zur freundlichen Kenntniß zu bringen, daß ich im Hause meines Vaters (Kirchengasse Nr. 1157.) die

Damen-Kleidermacherei

betreibe. Dies mein Handwerk erlernte ich in Wien durch volle 3 Jahre, sodann arbeitete ich als Gehilfin in einem der ersten Salons durch weitere 3 Jahre.

Ich kann die hochgeehrte Damenwelt versichern, daß ich mich während diesen 6 Jahren in meinem Fache vollkommen ausbildete.

Indem ich noch bekannt gebe, daß ich auch Lehrling aufnehme, versichere ich die geschätzte Damenwelt, daß ich jeden Auftrag mit der größten Pünktlichkeit geschmackvoll erledigen werde.

Um freundlichen Zuspruch bittet,

Hochachtungsvoll

Hermine Kammerer

Damen-Kleidermacherin.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és viszont. — Zwischen Szabadka und Dalja.
Érvényes 1896 május 1-étől. — Giltig vom 1. Mai 1896.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsgattung					A vonat jellege — Zugsgattung			
Vegyes Gemischt	Személy Personen	Gyors Eil	Vegyes Gemischt		Vegyes Gemischt	Személy Personen	Gyors Eil	Vegyes Gemischt
4.50	2.05	6.22	6.32	ind. Szabadka erk. ank.	6.55	9.27	1.26	01.40
5.20	2.29	—	7.03	Tavankút	6.22	—	1.03	10.10
5.49	2.49	6.55	7.33	Bajmók	5.58	8.55	12.47	9.47
6.28	3.20	7.22	8.18	N.-Milities	5.06	8.27	12.09	8.58
6.45	3.34	7.35	8.34	erk. Zombor ind.	4.46	8.15	11.54	8.35
6.55	3.41	7.41	8.41	ind. Zombor erk.	4.39	8.08	11.47	8.25
7.22	4.02	7.59	9.09	Prg.-Szt.-Iván	4.14	7.50	11.27	8.00
7.39	4.16	8.11	9.27	Szönta	3.56	7.38	11.12	7.39
7.59	4.28	8.22	9.42	Gombos	3.40	7.26	10.59	7.14
9.28	5.22	9.18	—	Erdőd	—	6.25	9.59	6.00
9.44	5.37	9.28	—	erk. Dálja ind.	—	6.14	9.45	5.45

NB. Az aláhúzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközt jelzik.
NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

Zomborból-Bajára:	Zomborból-Ujvidékre	Von Zombor nach Baja:	Von Zombor nach Neusatz:
7 óra 05 percz d. e.	2 óra 30 percz d. e.	7 Uhr 05 Min. Mg.	2 Uhr 30 Min. Mg.
4 " 05 " d. u.	3 " 51 " d. u.	4 " 05 " Nm.	3 " 51 " Nm.

Szavadill József nyomása Apatin